

Stádo hrochů v jezeře Léré v Čadu,
které jsme pilotně prozkoumali.

Save-Elephants, z. s. - 2020/11 - 12

Naše terénní aktivity:

-Čad:

-Koordinátor Arthur navštívil několik oblastí v jihovýchodním Čadu, kde v doprovodu našeho spolupracovníka **Samuela Benou (A.L.C.P.) a krajského zástupce ministerstva životního prostředí, pana Mayangara Ndouba** dohlédl na pokračování a rozšíření našich stávajících aktivit. Naši nejbližší spolupracovníci dostali nové vybavení pro práci v terénu i zákulisí – počítač, dva telefony, fotoaparát a spací pytel.

-V okolí města Baibokoum jsme s nově zvolenou komunitou místních rolníků dokončili **další protisloní včelí bariéru** (25 úlů) a předali zemědělcům/včelařům vybavení pro včelaření.

-V kantonu Pao severně od Baibokoum na březích řeky Logone jsme se setkali se zástupci 3 vesnic a lokální administrativou. Jednání se týkalo našeho nově rozvíjeného projektu na **redukci konfliktu mezi hrochy a rolníky**, který zahájíme v první polovině roku 2021 právě zde. Zdokumentovali jsme přítomnost skupiny hrochů na tomto úseku řeky a identifikovali naše styčné osoby v každé jednotlivé vesnici.

-Návštěva **jezera Léré** v jihozápadním výběžku Čadu a setkání s místními ochránci prostředí ze skupiny ILOD. Potvrdili jsme stálou přítomnost **izolované populace kapustňáků západoafrických** (*Trichechus senegalensis*), ohrožených zástupců sirén, kteří jsou zde v rámci celého Čadu endemickým druhem. Počty ani další detaily života kapustňáků nejsou dosud známy a zasluhují další, podrobnější průzkum a ochrannářské kroky. Jako prioritu pro další akce jsme určili odhad početnosti těchto zvířat a také cílenou redukci nově se zde **vyskytující invazivní rostliny tokozelky nadmuté** (*Eichhornia*

crassipes), tzv. vodního hyacintu, který začíná pokrývat rozsáhlé plochy vodní hladiny a hrozí změnou poměrů v ekosystému a újmou pro biodiverzitu a kapustňáky samotné. Kromě tohoto ikonického zvířete obývají vody jezera také početná stáda hrochů a množství vodního ptactva, ryb a také zde přežívají poslední krokodýli. V prvních měsících roku 2021 se plánujeme do oblasti opět vrátit na delší období a zahájit aktivity.

-V hlavním městě N'Djamena jsme na tržnici u stánků s tradiční medicínou odhalili přítomnost a běžné **využívání šupin z luskouna velkého** (*Smutsia gigantea*), a to jak ve formě pro vnitřní užití, tak i jako prstenů (amuletů) proti uhranutí a všemožným chorobám. Zajímavé přitom je, že luskoun velký není v Čadu domácím druhem a jeho šupiny jsou ilegálně dováženy z jižnějších končin v Kamerunu či Kongu.

-Kongo:

-V urbánních centrech jižního Konga pokračuje naše dlouhodobé vyšetřování a **rozkrývání černého obchodu se slonovinou** a dalšími ilegálními živočišnými produkty. V některých případech dochází k výměně informací se zástupci organizací PALF (EAGLE Network) a WCS – Wildlife Conservation Society a rozšiřujeme znalosti o konkrétních lidech a místech, napojených na tento obchod.

-Proběhl **pilotní terénní průzkum několika lokalit** v regionu Niari v jižním Kongu pro prvotní zhodnocení stavu divoké přírody a lidského tlaku na prostředí. Konkrétně navštívili koordinátor Arthur a podporovatel projektu Josef Říha oblast **rezervace Tsoulou** (bez aktuální reálné ochrany a managementu) a okolí **vodopádů na řece Nyanga**.

-Nadále podporujeme na dálku některé aspekty **fungování hlídek detekčních psů** v národním parku **Odzala-Kokoua** (African Parks Network) a v rezervaci **Tchimpounga** (Jane Goodall Institute).

-Na periferii i v jádrovém území chráněného oblasti Messok-Dja na severu země nadále slouží naše **fotopasti v terénu při monitoringu zvířat a zjišťování identity pytláků**. V tomto období navštívili tuto oblast kolegové **Tomáš Jůnek a Stanislav Lhota**. Projekt probíhá ve spolupráci s místní větví organizace **WWF**.

Setkávání s veřejností a partnery:

-V rámci omezení shromáždění v České republice se hromadné akce neorganizovaly a členové spolku komunikovali v zákulisí a na dálku;

-Při terénní misi koordinátora do Konga a do Čadu došlo k několika setkáním s místními partnery a také úřady: **honorárním konzulem ČR v Kongu panem Sergem Mpoungui**, zástupci **Institutu Jane Goodall** a v Čadu s vedením **inspektorátu národních parků** a chráněných území.

Mediální výstupy a osvěta:

-Report a trailer připravovaného dokumentu v rámci Expedice Neuron, na které se spolek Save-Elephants aktivně podílel:

<https://www.nfneuron.cz/novinky/cesti-vedci-zachranuji-africkou-divocinu?fbclid=IwAR3UfBXwivy4wC1jcAtDu9dvwyXGQJd7ulHVjt87ITpyBRozaXMBEi9NioM>

-Reportáž o projektu včelích bariér v Čadu v Objektivu na ČT1 (8. 11. 2020):

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096911352-objektiv/220411030401108/video/799860>

-Komentář k dění na České inspekci životního prostředí pro Ekolist (17. 10. 2020):

https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/arthur-f.n-sniegon-kdo-kdyz-ne-oni?fbclid=IwAR3ySIpjLizfy3xrWsiQUO2jEAbhpmA_60SepcJj5BbmoOIUmngUNgFkYY6Y

-Reportáž koordinátora Arthura o dobročinném second handu Moment, jenž nás podporuje, pro Občanské noviny (Nedej se) na ČT2 (13. 12. 2020):

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/220562248430032-dobrocinnny-second-hand/>

Dokumentace enviromentálních témat pro pozdější využití:

- Prodej předmětů ze slonoviny v Brazzaville a v Pointe-Noire v Kongu;
- Rozšiřování plantáží palmy olejné v Kongu a ekologické a sociální dopady těchto aktivit;
- Aktuální stav divoké přírody a tlak lidské populace na rezervaci Tsoulou v jižním Kongu;
- Role ohně v savaně pro fungování ekosystému, pro projekt CCBC do škol;
- Problematika výroby dřevěného uhlí v Čadu.

Podněty, dotazy a připomínky směřujte prosím na info@save-elephants.org či:

Koordinátor: arthur@save-elephants.org

Výkonná ředitelka: petra.kubanova@save-elephants.org

Účetnictví: petra.jerakova@save-elephants.org

Děkujeme všem partnerům a dárcům za podporu!

Fotogalerie:

Samuel Benou (vpravo) a delegát ministerstva živ. prostředí Mayangar Ndouba (v roušce) u nového úlu.

Předání nového včelařského vybavení, darovaného nám Včelařským obchůdkem v Chlebovicích.

Hlavní člen místní jednoty včelařů na obhlídce nového úlu, který tvoří součást protisloní bariéry.

Nedaleko odtud se nadále využívají i tradiční úly z trávy a listů, které mají ovšem nižší výnos.

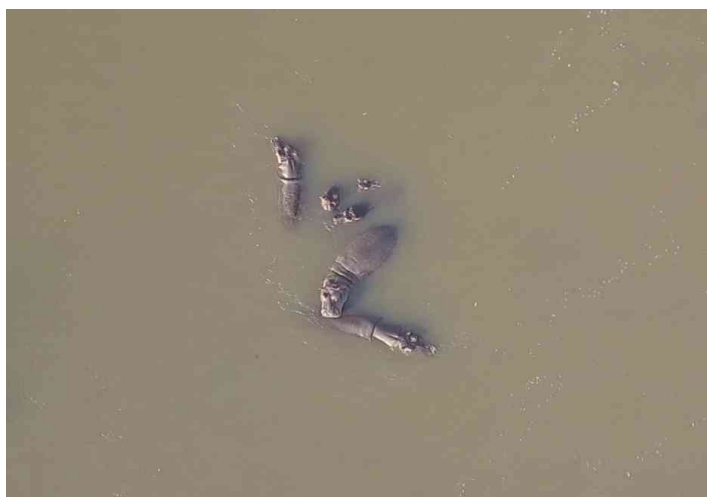
Letecký pohled (díky dronu od ZOO Liberec) na novou kruhovou bariéru okolo komunitního pole.

Samuel Benou s nově obdržným pracovním materiálem – počítačem, telefonem a foťákem.

Zástupci místní administrativy v kantonu Pao po poradě o hroším projektu ve vesnici Pandzengué.

Letecký snímek části hrošího stáda (6 jedinců) v kalném toku řeky Logone u Pandzengué.

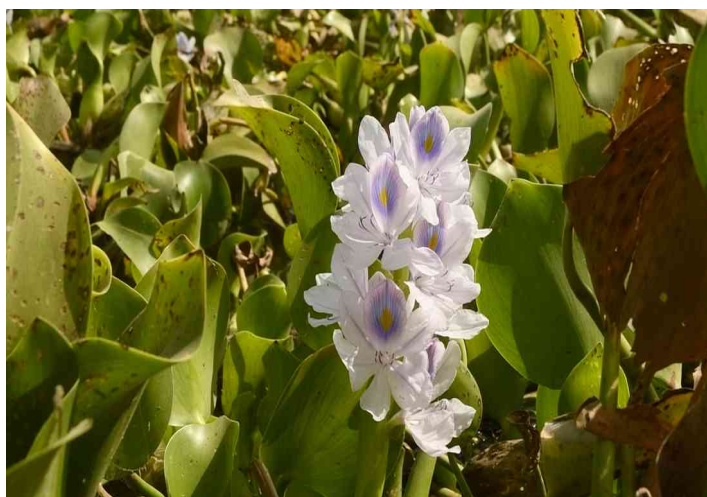
Panel upozorňující na přítomnost a ohrožení kapustňáků západoafrických v jezeře Léré.

Samuel Benou a Arthur F. Sniegou na plavbě po jezeře při hledání kapustňáků a hrochů.

Odhalený břeh jezera při klesající hladině v období sucha pokrytý tzv. vodním hyacintem.

Detailní pohled na květenství tokozelky nadmuté, invazivní rostliny původem z Jižní Ameriky, která představuje pro celý ekosystém hrozbu.

Při snahách o zachycení kapustňáků ze vzduchu jsme odhalili několik hroších skupin (v pravé části snímku). Kapustňáka se přímo zachytit nepodařilo.

Stádo hrochů nedaleko břehů. Podle rybářů obývá jezero více kapustňáků, než hrochů a to je optimistická indicie. Podařilo se nám jednou pozorovat bublinky od potopeného kapustňáka.

Hroch pozorovaný díky dronu. Tito obojživelní obři obývají jezero v poměrně hojném počtu.

Místní rybář, jehož živobytí může být rovněž nárůstem početnosti invazivní tokozelky v ohrožení. Zájem divočiny a lidí se tedy v tomto případě překrývá.

Dvakrát jsme našli trus kapustňáka, přísného býložravce, živícího se vodní a pobřežní vegetací.

Lahvička tuku údajně z kapustňáka, odhalená náhodou v jedné z místních domácností v městečku Léré, místním centru. Tuk se někdy využívá jako mazání při různých tělesných obtížích a je to samozřejmě ilegální.

V minulých letech došlo několikrát k upytlačení kapustňáka, jehož důvodem byla údajně snaha o získání ceněného tuku. V některých případech byl však incident odhalen dříve, než mohli pytláci svou kořist zpracovat. Foto pochází z archivu místních ochránců z ILOD.

Tržnice s tradiční medicínou v centru hlavního města Čadu, N'Djamena, skýtá možnost koupit i šupiny luskouna velkého, který v Čadu ani nežije.

Z luskouních šupin vyrábí zdejší tradiční léčitel i takovéto prsteny, jejichž nošení má člověka chránit před nemocemi i černou magií.

Lány palmy olejné v centrálním Kongu představují jako všude jinde v tropech zásadní hrozbu pro biodiverzitu. V Africe je sice tato palma původní, ale její velkoplošné pěstování se až na výjimky odehrává na plochách vymýcených deštných lesů. Řešením je omezení spotřeby palmového oleje.

Pohled na srovnané řádky olejné palmy na mono-kultuře.

Tradičně se však palma na africkém venkově využívá pro místní výrobu oleje i palmového vína.

Pouliční stánek v Kongu nabízející nerafinovaný (oranžový či tmavý) a rafinovaný palmový olej.

Takto vypadají jednotlivá palmová semena. Zákazníci, kteří se chtějí v ČR chovat při nakupování zodpovědněji, mohou pro ověření, jestli daný výrobek palmový olej obsahuje či nikoliv, využít mobilní aplikaci **Palm Oil Scanner**.

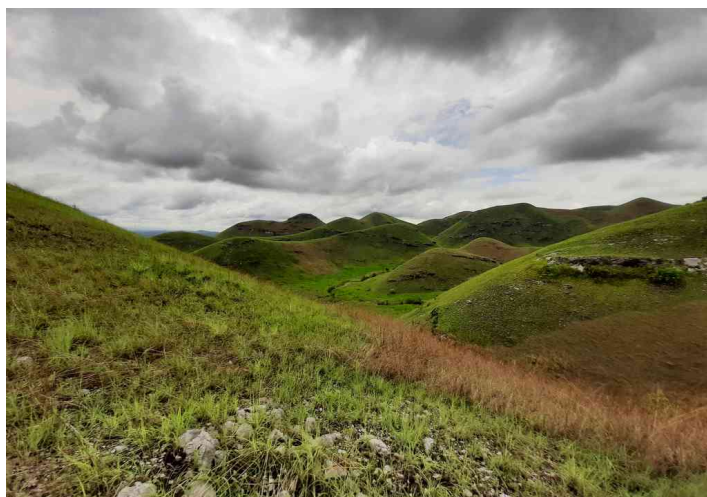
Převážně savanou pokrytá rezervace Tsoulou v jižní části Konga a tamní malebné vápencové pahorky.

Tuto rezervaci, která se bohužel netěší žádné aktivní ochraně, jsme prozkoumali částečně vůbec poprvé.

Pro Kongo vsutku neobvyklá krajina. I na těchto otevřených plochách jsme k našemu milému překvapení zaznamenali stopy častého výskytu buvolů a jednoho dokonce přímo sledovali.

Rezervace je převážně rovinatá, jen v její jižní části se zvedají několik set metrů vysoké oblé pahorky řídce porostlé trávou.

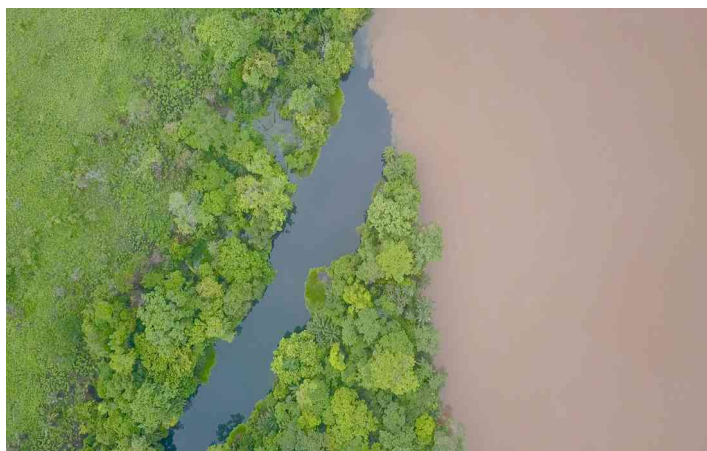
Letecký pohled na scénérii na periferii rezervace.

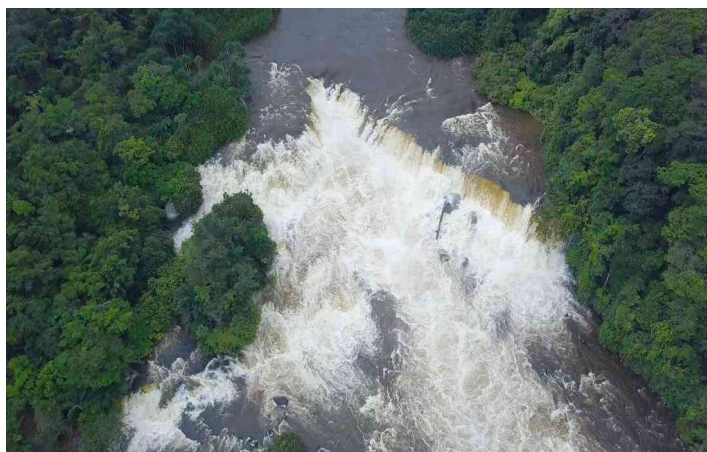
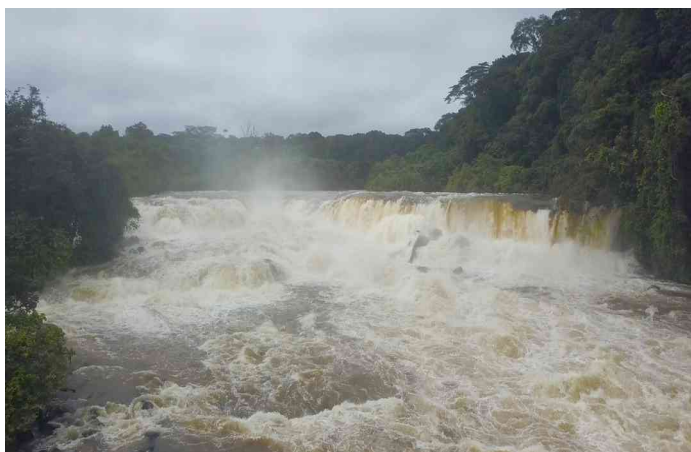

Dalším neobvyklým přírodním úkazem rezervace je i průzračná „Modrá řeka“, lemovaná poměrně zachovalým galeriovým lesem.

Modrá řeka se nakonec v severní části rezervace vlévá do kalně zbarvené a rychle tekoucí řeky Niari, která následně coby Kouilou ústí do Atlantiku.

Vodopády na řece Nyanga nedaleko gabonské hranice v jižním Kongu se ukrývají uprostřed pralesů. Zaznamenali jsme zde stále probíhající lov šimpanzů a tyto informace budeme dále prověřovat.

Některé z fotografií od překupníků se slonovinou, jejichž činnost v posledních měsících monitorujeme. Tyto rozřezané kly (kvůli transportu) slonů pralesních nabízí dotyčný k prodeji.

ZOO
LIBEREC

Moment
PROSPĚŠNÝ SECOND HAND